

POSTANOWIENIE

Dnia 2 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z wniosku D. S.
przy uczestnictwie Skarbu Państwa-Prezydenta Miasta C.
o ustanowienie drogi koniecznej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 2 czerwca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w C.
z dnia 4 czerwca 2019 r., sygn. akt VI Ca (...),

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**II. zasądza od D. S. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii
Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 240 zł (dwieście
czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawcy D. S. od postanowienia Sądu Okręgowego w C. z dnia 4 czerwca 2019 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność

postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienie SN z dnia 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, niepubl.). Wskazano m.in. że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Występowania istotnego zagadnienia prawnego skarżący upatruje w konieczności zajęcia przez Sąd Najwyższy stanowiska odnośnie do zapewnienia odpowiedniego dostępu dla nieruchomości przedwojennych, które w związku zabudową posiadały dostęp do nieruchomości od drugiej strony, i następnie - nie z winy właściciela takiej nieruchomości - dojazd ten został później (ponad 70 lat później) uniemożliwiony wskutek działań właściciela nieruchomości obciążanej, i nie ma mowy o odpowiednim dostępie do drogi publicznej i wykorzystaniu nieruchomości władnącej zgodnie z jej przeznaczeniem, a także uznania, że dostęp pieszy przez zejście po schodach do piwnicy i następnie wyjście kolejnymi

schodami nie jest dostępem odpowiednim i uniemożliwia korzystanie z tylnej części nieruchomości zgodnie z jej przeznaczeniem, funkcją użytkową i jej dotychczasowym sposobem korzystania.

Przedstawiona kwestia nie stanowi istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, zgodnie z którym skonstruowanie zagadnienia prawnego następuje przez przedstawienie pytań „do rozstrzygnięcia”, czyli pytań, których konstrukcja powoduje, że rozstrzygnięcie zagadnienia następuje przez wybór towarzyszącej mu odpowiedzi (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 13 kwietnia 2000 r., III CZP 2/00, OSNC 2000, nr 11, poz. 200). Kwestia przedstawiona w skardze kasacyjnej ma charakter ogólny i w istocie sprowadza się do wniosku o przedstawienie przez Sąd Najwyższy wytycznych co do rozstrzygnięcia sprawy, nie zaś wyjaśnienia zagadnienia prawnego.

W niniejszej sprawie skarżący nie sformułował zagadnienia odpowiadającego wskazanym wyżej wymaganiom. Tak sformułowana przez skarżącego podstawa przyjęcia skargi kasacyjnej nie spełnia bowiem przesłanki istotnego zagadnienia prawnego w powyższym rozumieniu. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący nie wskazał przepisu, z którym wiązać się ma podnoszone zagadnienie, a zatem zagadnienie nie spełnia wymogów wynikających z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego (zob. np. postanowienie SN z dnia 26 marca 2019 r., I UK 101/18, niepubl.), a przedstawiony przez skarżącego w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej wywód stanowi polemikę z oceną dowodów dokonaną przez Sądy powszechne rozpoznające sprawę i odzwierciedla jego stanowisko w sprawie. Nie jest przy tym wystarczające powołanie kilku orzeczeń Sądu Najwyższego, bez ich właściwej selekcji.

Wskazane „zagadnienia prawne” w rzeczywistości stanowi pytanie o prawidłowość zastosowania przez Sąd drugiej instancji przepisów prawa, na tle wskazanych okoliczności faktycznych, nie w pełni zgodnych z ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). W związku z tym przedstawione

pytania stanowią w istocie polemikę z ustaleniami faktycznymi i oceną prawną Sądu drugiej instancji oraz próbę zaangażowania Sądu Najwyższego do kolejnej weryfikacji instancyjnej prawidłowości dokonania przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych i oceny prawnej w sprawie, co nie jest celem postępowania kasacyjnego i nie może skutecznie uzasadniać wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. W realiach sprawy Sady pierwszej i drugiej instancji, stosując art. 145 k.c., uznały, że nieruchomość (a nie jej część, jak wynikało z wniosku) ma odpowiedni dostęp do drogi publicznej w rozumieniu tego przepisu, a dla przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest wystarczające, że skarżący z taką oceną się nie zgadza. Należy zauważyć, że zastosowanie powołanego przepisu stanowi wyłączną domenę sądu, tj. do niego należy ocena, czy nieruchomość ma odpowiedni dostęp do drogi publicznej. Niezależnie zatem od kwestii, że ewentualny dojazd do części (a nie całości) nieruchomości wnioskodawcy miałby przebiegać przez teren „szkolny”, to ocena przesłanek zastosowania art. 145 k.c. nie może abstrahować od sytuacji całej nieruchomości, a nie tylko jej części. Nie mamy tu zatem do czynienia z zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Z przytoczonych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 2 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., z uwzględnieniem § 5 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.).

jw